

Inkoop- en aanbestedingsbeleid

Mei 2015

Auteur: Lineke Francois
Datum: Vastgesteld MT d.d. 26-05-2015
Status: Definitief
Kenmerk: LFr-Inkoop

Voorwoord

Voor u ligt het inkoop- en aanbestedingsbeleid van ROC de Leijgraaf. Dit beleid geeft de kaders en spelregels weer voor het inkopen van leveringen, diensten en werken. ROC de Leijgraaf wil een integer en betrouwbare opdrachtgever zijn die ondernemers eerlijke en gelijke kansen biedt. Dit beleid helpt ons in het streven naar een rechtmatige en doelmatige inkooppraktijk. Het draagt ook zorg voor een juiste inbedding van actuele thema's als duurzaamheid en maatschappelijke betrokkenheid. Dit beleid biedt medewerkers van ROC de Leijgraaf en ondernemers een handvat voor een professionele samenwerking bij inkooptrajecten.

Inhoud

	Pagina
1 Inleiding	4
2 Juridische uitgangspunten	5
2.1 Algemeen juridisch kader	5
2.2 Algemene beginselen bij inkoop	5
2.2.1 Algemene beginselen van het aanbestedingsrecht	5
2.2.2 Algemene beginselen van behoorlijk bestuur	6
3 Maatschappelijke uitgangspunten	7
3.1 Duurzaam inkopen	7
3.2 Maatschappelijk verantwoord inkopen	7
4 Economische uitgangspunten	8
4.1 Lokale economie en MKB	8
4.1.1 Percelen in aanbestedingen	8
4.1.2 Toestaan van het aangaan van combinaties en onderaanneming	8
4.1.3 Verminderen van de lasten en het voorkomen van het hanteren van onnodig zware selectie- en gunningscriteria	8
4.2 Samenwerkingsverbanden	8
4.3 Bepalen aanbestedingsprocedure	9
4.3.1 Aanbestedingsprocedure	9
4.3.2 Opdrachtwaarde	10
4.3.3 Eerlijke mededinging	10
4.3.4 Onder de Europese drempelwaarde	11
5 Organisatorische uitgangspunten	12
5.1 Inkoopproces	12
5.2 Gecoördineerd inkoopmodel en gedeelde verantwoordelijkheid	13
5.3 Bevoegdheden en Procuratieregeling	13
5.4 Standaardisatie inkoopproces en formats	13

1 INLEIDING

ROC de Leijgraaf is een MBO-instelling die haar missie als volgt heeft beschreven: Voor de Leijgraaf staat goed onderwijs boven alles. De persoonlijke ontwikkeling en het leren van onze leerlingen hebben daarin een centrale plek. Wat we doen draait om hen. We zorgen niet alleen dat ze voorbereid zijn op de toekomst, we zorgen ook dat ze daar voortdurend zelf aan werken. Dat doen we voor de regio, maar vooral ook steeds meer mét de regio. Onderwijs maken we samen. We hebben het als volgt verwoord in onze missiestatement: *Met ons onderwijs dagen wij, samen met de regio onze leerlingen uit om te blijven werken aan hun toekomst.*

Inkoop vindt plaats in deze dynamische omgeving en derhalve dient de focus continu te liggen op verdere professionalisering en het doorvoeren van verbeteringen in de inkoop- en aanbestedingsprocessen. De doelstellingen van ROC de Leijgraaf zijn hierbij leidend, het inkoop- en aanbestedingsbeleid ondersteunt deze doelstellingen zoveel mogelijk en geeft daarbij tevens de wettelijke kaders aan. In dit inkoop- en aanbestedingsbeleid wordt het inkoopproces inzichtelijk en transparant gemaakt door de uitgangspunten en kaders te schetsen waarbinnen inkoop bij ROC de Leijgraaf plaatsvindt.

In dit beleid worden een viertal uitgangspunten onderscheiden, te weten:

- Juridische uitgangspunten (hoofdstuk 2)
- Maatschappelijke uitgangspunten (hoofdstuk 3)
- Economische uitgangspunten (hoofdstuk 4)
- Organisatorische uitgangspunten (hoofdstuk 5)

2 JURIDISCHE UITGANGSPUNTEN

2.1 Algemeen juridisch kader

In de Aanbestedingswet 2012 artikel 1.1 is een aanbestedende dienst beschreven als: *de staat, een provincie, een gemeente, een waterschap of een publiekrechtelijke instelling dan wel een samenwerkingsverband van deze overheden of publiekrechtelijke instelling.*

ROC de Leijgraaf wordt aangemerkt als een publiekrechtelijke instelling en is daarmee een Aanbestedende dienst en leeft de relevante wet- en regelgeving na. De voor het inkoopbeleid meest relevante wet- en regelgeving volgen uit:

- **Europese wet- en regelgeving:** Wet- en regelgeving is afkomstig van de Europese Unie. Uit het Europees Verdrag volgens principes als non-discriminatie op basis van nationaliteit en vrij verkeer van personen en goederen. Op het gebied van aanbesteden vormen de 'Aanbestedingsrichtlijnen' momenteel de belangrijkste basis.
- **Aanbestedingswet:** Dit wettelijke kader implementeert de Europese Richtlijnen 2004/18/EG en 2004/17/EG ('Aanbestedingsrichtlijnen') en Richtlijn 2007/66/EG ('Rechtsbeschermingsrichtlijn'). Deze wet biedt één kader voor overheidsopdrachten boven en -beperkt- onder de (Europese) drempelwaarden en de rechtsbescherming bij (Europese) aanbestedingen.
- **Algemene wet bestuursrecht (Awb):** algemene beginselen van behoorlijk bestuur.
- **Burgerlijk wetboek:** het wettelijke kader voor overeenkomsten

2.2 Algemene beginselen bij inkoop

2.2.1 Algemene beginselen van het aanbestedingsrecht

ROC de Leijgraaf neemt bij aanbestedingen de volgende algemene beginselen van het aanbestedingsrecht in acht:

- **Gelijke behandeling:** Gelijke omstandigheden mogen niet verschillend worden behandeld, tenzij dat verschil objectief gerechtvaardigd is. Ook verkapte of indirect discriminatie is verboden.
- **Non-discriminatie:** Geen discriminatie op grond van nationaliteit.
- **Transparantie:** De gevolgde procedure dient navolgbaar (en dus controleerbaar) te zijn. Dit is een logisch uitvloeisel van het beginsel van gelijke behandeling. Redelijk geïnformeerde en normaal zorgvuldige inschrijvers moeten in staat zijn zaken op dezelfde wijze te interpreteren.
- **Proportionaliteit (evenredigheid):** De gestelde eisen, voorwaarden en criteria aan de inschrijvers mogen niet onevenredig zijn in verhouding tot het voorwerp van de opdracht. ROC de Leijgraaf past het beginsel van proportionaliteit toe bij de te stellen eisen, voorwaarden en criteria aan inschrijvers en inschrijvingen en met betrekking tot de contractvoorwaarden.
- **Wederzijdse erkenning:** diensten en goederen van ondernemingen uit andere lidstaten van de Europese Unie moeten worden toegelaten voor zover die diensten en goederen op gelijkwaardige wijze kunnen voorzien in de legitieme behoeften van ROC de Leijgraaf.
- **Grensoverschrijdend belang:** Daar waar sprake is van opdrachten met een duidelijk grensoverschrijdend belang (opdrachten waarin ook buiten Nederland gevestigde Ondernemers interesse kunnen hebben), zal een passende mate van openbaarheid worden betracht.

2.2.2 Algemene beginselen van behoorlijk bestuur

ROC de Leijgraaf neemt bij haar inkopen de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in acht, zoals het gelijkheidsbeginsel, motiveringsbeginsel en vertrouwensbeginsel.

3 MAATSCHAPPELIJKE UITGANGSPUNTEN

3.1 Duurzaam inkopen

De MBO-raad heeft in 2009 een convenant gesloten met het Ministerie van VROM

Dit convenant dat in 2009 als samenwerking tussen MBO-raad en ministerie van VROM tot stand is gekomen heeft als doelstelling om in 2015 100% van haar inkoopvolume duurzaam in te kopen. Voor de inkooppakketten waarvoor duurzaamheidscriteria zijn opgesteld door Agentschap NL (onderdeel van ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie) worden deze als minimumeis aangehouden in aanbestedingen. Bij inkooppakketten waarvoor nog geen duurzaamheidscriteria zijn beschreven wordt geprobeerd om waar mogelijk wel deels duurzaam aan te besteden, door bijvoorbeeld eisen te stellen aan de vervoermiddelen waarmee een leverancier zijn opdracht uitvoert.

Het College van Bestuur onderstreept met de ondertekening van het convenant het belang van duurzaam inkopen en heeft zich geconformeerd aan het Convenant Duurzaam inkopen van de MBO-raad.

Duurzaamheidscriteria worden per productgroep beschreven en zijn terug te vinden op:

<http://www.pianoo.nl/themas/duurzaam-inkopen/productgroepen>

3.2 Maatschappelijk verantwoord inkopen

ROC de Leijgraaf heeft oog voor de sociaal zwakkeren in de samenleving. Zij stimuleert daarom, waar mogelijk en doelmatig, de participatie van arbeidsgehandicapten in het arbeidsproces. Binnen Europees aanbesteden is het mogelijk om een opdracht voor te behouden aan een sociale werkplaats in het kader van programma's voor beschermde arbeid. Daarnaast worden Werken, diensten en/of leveringen geweerd die onder niet aanvaardbare arbeidsomstandigheden (zoals kinderarbeid, dwangarbeid, discriminatie van werknemers etc.) tot stand komen of zijn gekomen.

4 ECONOMISCHE UITGANGSPUNTEN

4.1 Lokale economie en MKB

Afhankelijk van de situatie wordt bekeken op welke wijze en in welke mate lokale leveranciers, bij gelijke geschiktheid, ook in de gelegenheid gesteld worden (een deel van) een te vergeven overheidsopdracht te verwerven. Discriminatie moet daarbij worden voorkomen en ROC de Leijgraaf moet niet onnodig regionale, nationale, Europese of mondiale kansen laten liggen. Uitgangspunt is dat alle ondernemers gelijke kansen moeten krijgen. ROC de Leijgraaf houdt echter bij haar Inkoop de mogelijkheden voor het midden- en kleinbedrijf in het oog. Hiervoor heeft ROC de Leijgraaf een aantal mogelijkheden.

4.1.1 Percelen in aanbestedingen

Het is mogelijk om binnen een Europese aanbesteding meerdere (en dus kleinere percelen) op te nemen. Gunning vindt plaats per perceel, waarbij meerdere marktpartijen als winnaar uit de bus kunnen komen. Het werken met percelen heeft ook diverse nadelen, zoals dat de aanbestedingsprocedure bewerklijker is, de prijzen mogelijk hoger zijn als gevolg van een kleiner volume en contractbeheer meer tijd vergt doordat er meerdere contracten beheerd moeten worden. Het advies is om spaarzaam om te gaan met het toepassen van het opsplitsen in percelen, percelen dienen ten allen tijden een logische opdeling te vertonen bijvoorbeeld qua geografische of functionele specificatie.

Wanneer er sprake is van meerderde percelen is het toegestaan om een of meerdere percelen buiten de Europese aanbestedingsprocedure te houden (percelenregeling). Het totale volume van deze percelen mag echter nooit meer dan 20% van de totale opdrachtwaarde betreffen. De maximale opdrachtwaarde van het perceel buiten de procedure is vastgesteld op € 40.000,- voor leveringen en diensten en € 1.000.000,- voor werken. Het perceel buiten de aanbestedingsprocedure mag (meervoudig) onderhands gegund worden.

4.1.2 Toestaan van het aangaan van combinaties en onderaanneming

Door het toestaan van combinatievorming en of onderaanneming tijdens een aanbestedingsprocedure worden opdrachten voor MKB toegankelijker. Op deze wijze kunnen kleine ondernemingen elkaar opzoeken en op die wijze alsnog groot genoeg zijn om de opdracht naar behoren uit te voeren.

4.1.3 Verminderen van de lasten en het voorkomen van het hanteren van onnodig zware selectie- en gunningscriteria

De te hanteren selectie- en gunningscriteria worden aan de hand van de omvang en de aard van de te vergeven opdracht vastgesteld. Het aanleveren van bewijsstukken zal daar waar mogelijk enkel aan de partij die de opdracht gegund zal krijgen worden gevraagd, waardoor de lasten voor de andere partijen worden verlicht. ROC de Leijgraaf streeft er tevens naar om aanbestedingsprocedures volledig digitaal uit te voeren.

4.2 Samenwerkingsverbanden

Daar waar zinvol en voor zover wettelijk mogelijk, werkt ROC de Leijgraaf op inkoopgebied samen met andere inkopende organisaties, bijvoorbeeld binnen het Facilitair Samenwerkingsverband ROC's.

4.3 Bepalen aanbestedingsprocedure

Een aanbestedingsprocedure is een procedure met behulp waarvan een aanbestedende dienst probeert te komen tot gunning van een opdracht aan een marktpartij door concurrentie in de markt op te roepen. ROC de Leijgraaf is verplicht om opdrachten met een waarde boven de Europese drempelbedragen Europees aan te besteden. Ook beneden de Europese drempelbedragen passen aanbestedende diensten waarbij afhankelijk van de omvang van de opdracht en de transactiekosten een passende procedure worden gekozen. Hieronder worden de diverse procedures beschreven en het bepalen van de omvang van de opdrachtwaarde uitgelegd.

4.3.1 Aanbestedingsprocedure

Per opdracht dient bepaald te worden welke aanbestedingsprocedure geschikt en proportioneel is. De volgende procedures worden onderscheiden:

- Enkelvoudige onderhandse offerteaanvraag: ROC de Leijgraaf vraagt aan één ondernemer een offerte.
- Meervoudige onderhandse offerteaanvraag: ROC de Leijgraaf vraagt aan minimaal drie en maximaal vijf ondernemers een offerte.
- Nationale aanbesteding: de opdracht wordt aangekondigd op een nationale site.
- Europese aanbesteding: de opdracht wordt aangekondigd op de site van de Europese Unie. De aanbesteding dient te voldoen aan wet- en regelgeving die voor een dergelijke aanbesteding geldt. Hierbij is keuze uit verschillende procedures mogelijk, meest gebruikt zijn de openbare en niet-openbare procedure. Bij opdrachten boven de Europese drempel is Europees aanbesteden verplicht. In slechts een beperkt aantal gevallen, welke uitdrukkelijk in de wetgeving zijn omschreven, kan hiervan worden afgeweken. Per opdracht zal worden bepaald welke Europese procedure het meest passend is.

Opdrachten waarvan de geschatte waarde minder bedraagt dan de Europese drempelwaarden, hoeven niet Europees te worden aanbesteed. Op deze opdrachten zijn wel de algemene beginselen van het aanbestedingsrecht (gelijkheids-, transparantie-, proportionaliteit- en non-discriminatiebeginsel) in meer of mindere mate van toepassing. De Aanbestedingwet 2012 geeft ook regels voor opdrachten onder de drempel. Verder zijn administratieve voorschriften bij aanbestedingen opgenomen zoals voorschriften voor het elektronische systeem van aanbesteden (TenderNed) en het beperken van administratieve lasten. Het gebruik van het Aanbestedingsreglement Werken 2012 (ARW 2012) wordt verplicht gesteld voor het aanbesteden van werken onder de Europese drempelwaarden.

4.3.2 Opdrachtwaarde

Inkoop vindt plaats op basis van een deugdelijke en objectieve voorafgaande raming van de te verstrekken opdracht. Voor het bepalen van de opdrachtwaarde moet rekening worden gehouden met de volgende uitgangspunten:

- Voor de waardebeoordeling gaat het om de totale opdrachtsom exclusief btw;
- ROC de Leijgraaf wordt gezien als één aanbestedende dienst, losse opdrachten verstrekt door verschillende budgethouders/afdelingen worden bij elkaar opgeteld;
- In geval van terugkerende periodieke leveringen wordt de waarde van de verschillende opdrachten bij elkaar opgeteld;
- In geval van diensten wordt het maandbedrag x 48 maanden (4 jaar) als opdrachtwaarde genomen;
- De totale omvang van de opdracht is inclusief kosten voor bijvoorbeeld levering, installatie, voorzien meerwerk en mogelijke verlengingsopties.

Belangrijk om te weten:

- Verlengen nadat de opdracht is afgerond of de looptijd voorbij is wordt gezien als een nieuwe opdracht en is wettelijk niet toegestaan.
- Leg de vooraf gemaakte waardebeoordeling altijd goed vast: als tijdens de uitvoering van een opdracht onvoorzien de drempel wordt overschreden, dan moet kunnen worden aangetoond dat de waarde van de opdracht voorafgaand aan de aanbesteding desondanks zorgvuldig is geraamd.

De raming is ook van belang om de financiële haalbaarheid van de opdracht te bepalen. ROC de Leijgraaf wil immers niet het risico lopen dat zij verplichtingen aangaat die zij niet kan nakomen.

Op basis van de geschatte opdrachtwaarde worden onderstaande procedures in principe als passend beschouwd:

Procedure	Leveringen of diensten excl. BTW	Werken excl. BTW
Enkelvoudig onderhands	< € 50.000,-	< € 50.000,-
Meervoudig onderhands**	€ 50.000,- tot € 207.000,-	€ 50.000,- tot € 1.500.000,-
Nationaal aanbesteden		€ 1.500.000 tot 5.186.000,-
Europees aanbesteden *	Vanaf € 207.000,-	Vanaf € 5.186.000,-

* De drempelwaardes voor Europees aanbesteden worden tweejaarlijks vastgesteld. ROC de Leijgraaf volgt de procedures passend bij de actuele drempelwaardes.

** Vanaf deze geschatte opdrachtwaardes neemt de budgethouder op voorhand contact op met de afdeling inkoop en wordt gezamenlijk de passende strategie vastgesteld en de mate van ondersteuning bepaald.

4.3.3 Eerlijke mededinging

Door in principe objectief, transparant en non-discriminerend te handelen, bevordert ROC de Leijgraaf eerlijke mededinging. De betrokken ondernemers moeten een eerlijke kans krijgen om de opdracht gegund te krijgen. ROC de Leijgraaf wenst geen ondernemers te betrekken in haar inkoopproces die de mededinging vervalsen.

4.3.4 Onder de Europese drempelwaarde

Zoals in 4.3.2 aangegeven wordt een enkelvoudige procedure voor leveringen en diensten tot € 50.000,- en werken tot € 150.000,- in principe als passend beschouwd. Echter, commerciële overwegingen kunnen aanleiding zijn ook onder deze waardes een meervoudige procedure toe te passen. Hierbij zal afgewogen moeten worden of de daarmee gepaard gaande tijdsbesteding en kosten (voor zowel Ondernemers als ROC de Leijgraaf) dit rechtvaardigen.

Daarnaast is een passende procedure niet alleen afhankelijk van een bepaalde opdrachtwaarde, daarom kan gemotiveerd en op objectieve gronden van bovenstaand als passend aangegeven procedures worden afgeweken.

Hierbij wordt in ieder geval gelet op:

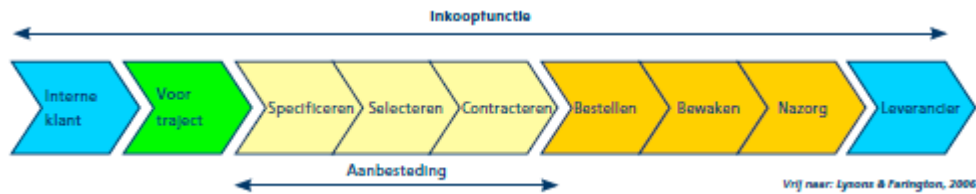
- omvang van de opdracht;
- risico van de opdracht;
- transactiekosten voor de ROC de Leijgraaf en de inschrijvers;
- aantal potentiële inschrijvers;
- gewenst eindresultaat;
- complexiteit van de opdracht;
- type van de opdracht en het karakter van de markt.

In deze gevallen wordt op voorhand, in overleg met afdeling inkoop, een schriftelijke motivering opgesteld.

5 ORGANISATORISCHE UITGANGSPUNTEN

5.1 Inkoopproces

Het inkoopproces bestaat uit verschillende fasen, startend vanaf het voortraject

Stap	Fase inkoopproces	Toelichting
1	Vorbereiding	<ul style="list-style-type: none"> • Bepalen van inkoopbehoefte • Bepalen van het aanbod (bijv. product- en marktanalyse) • Raming en bepalen van het financiële budget • Keuze Inkoopstrategie/procedure
2	Specificeren	<ul style="list-style-type: none"> • Opstellen van eisen en wensen • Omschrijven van de opdracht • Opstellen Offerteaanvraag
3	Selecteren	<ul style="list-style-type: none"> • Eventuele voorselectie geïnteresseerde Ondernemers • Bekendmaking opdracht via publicatie of verzenden van de offerteaanvraag. • Offertes evalueren • Nader onderhandelen (indien toegestaan op grond van de geldende wet- en regelgeving) • Gunning aan winnende Ondernemer
4	Contracteren	<ul style="list-style-type: none"> • Teken (raam) overeenkomst met (winnende) Contractant • Registreren getekende overeenkomst • Informeren afgewezen Ondernemers
5	Bestellen	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren van de opdracht • Eventueel het doen van bestellingen
6	Bewaken	<ul style="list-style-type: none"> • Bewaken termijnen • Controleren nakoming afgesproken prestaties • Tijdige betaling facturen
7	Nazorg	<ul style="list-style-type: none"> • Beheren van de overeenkomst, bijvoorbeeld prijsindexeringen of looptijd • Evalueren overeenkomst met Contractant

5.2 Gecoördineerd inkoopmodel en gedeelde verantwoordelijkheid

In theorie onderkennen we een ‘volledig centrale’ en een ‘volledig decentrale’ inkooporganisatie. Een volledig centrale inkooporganisatie botst met de integrale managementverantwoordelijkheid van een organisatieonderdeel binnen ROC de Leijgraaf en laat specifieke kennis, eisen en wensen verloren gaan. Bij een volledig decentrale inkooporganisatie is het moeilijk te voldoen aan eisen op het gebied van rechtmatigheid en inkoopprofessionaliteit. Ook is de kans groot dat door versnippering vele mogelijkheden tot efficiency, procesverbetering en besparing onbenut blijven. Vandaar dat ROC de Leijgraaf is ingericht volgens een gecoördineerd inkoopmodel, dat het beste uit twee werelden poogt te verenigen, waarbij de rollen en taken zo optimaal mogelijk verdeeld zijn.

De verantwoordelijkheid om te allen tijde te voldoen aan het inkoopbeleid en geldende wet- en regelgeving bij het doen van inkopen ligt bij de afdelingen en budgethouders. Het is aan de budgethouders om de afdeling inkoop tijdig in te schakelen waar dit nodig is. Afdeling inkoop adviseert en ondersteunt in alle fasen van het inkoopproces op verzoek van budgethouders. Daarnaast worden alle gedane uitgaven en toekomstige inkopen gemonitord en wordt hierover gerapporteerd.

5.3 Bevoegdheden en Procuratieregeling

In het bestuursreglement en het directiestatuut van Stichting ROC de Leijgraaf zijn de formele bevoegdheden ten aanzien van het aangaan van verplichtingen beschreven. Daarnaast kent de organisatie een interne procuratieregeling. De procuratieregeling houdt in dat medewerkers namens de organisatie verplichtingen mogen aangaan. Deze verplichtingen zijn gebonden aan voorwaarden. De hoogte van het bedrag van de verplichting is gekoppeld aan de functie van de medewerker. Afdeling Financiën & control beheert de registratie van de procuratiehouders.

5.4 Standaardisatie inkoopproces en formats

ROC de Leijgraaf streeft er naar om, afhankelijk van het concrete geval, zoveel mogelijk uniforme documenten en uniforme standaardregelingen te hanteren. Uniformiteit draagt eraan bij dat Ondernemers weten waar ze aan toe zijn en niet steeds met verschillende regelingen worden geconfronteerd. Als voorbeeld hanteren wij de Algemene inkoopvoorwaarden voor alle Inkopen. In beginsel zijn deze voorwaarden van toepassing op alle inkopen en aanbestedingen.